

ПРАВИЛА
МУЗИЧКЕ ШКОЛЕ
У СОМБОРУ.

ШТАМПАРИЈА СТЕВАНА СТОЈАЧИЋА, СОМБОР.

ПРАВИЛА
МУЗИЧКЕ ШКОЛЕ
У СОМБОРУ.

ШТАМПАРИЈА СТЕВАНА СТОЈАЧИЊА, СОМБОР.

I. Циљ и издржавање школе.

Чл. 1.

Сомборска Српска Певачка Дружина на основу чл. 1. својих статута, а по одобрењу Господина Министра Просвете, отвара своју музичку школу, која ће носити назив: „Музичка Школа у Сомбору“.

Циљ је ове школе: да негује вокалну и инструменталну музику и спрема не само певаче и свираче него и учитеље певања и свирања.

Чл. 2.

Ова школа стоји под надзором Господина Министра Просвете.

Чл. 3.

Музичку Школу у Сомбору издржава Сомборска Српска Певачка Дружина.

II. Подела школе и наставни план.

Чл. 4.

Музичка Школа дели се: на нижи и виши одсек.

Чл. 5.

У нижем одсеку учи се:

1. Као главни предмети:

а) Свирање на клавиру. Први елементи технике па до Клементијевог: *Gradus ad Parnassum*.

б) Оркестарни инструменти. Образовање тона и елементи технике.

в) Соло-певање. Елементи технике, образовање гласа и технике у опште до уметничког извођења простих песама и лакших арија.

2. Као споредни предмети:

а) Свирање на клавиру. Развијање технике до система, који је потребан за опште музичко образовање. Овај је предмет обавезан за све ученике сем оних, којима је клавира главни предмет.

б) Певање у хору. Вежбања у певању тона као и ритмичка вежбања, хорске солфеџе и т. д. Овај је предмет обавезан за све ученике.

Чл. 6.

У вишем одсеку уче се:

1. Као главни предмет:

а) Свирање на клавиру. Даље развијање технике до најтежих задатака из класичне и модерне клавирске литературе за соло и за ensemble.

б) Оркестарски инструменти. Даље усавршење технике за решавање свију оркестарских и соло задатака.

в) Соло-певање. Усавршавање за уметничко извођење, почињући са песмом па до потпуне усавршености у концертном и драмском певању.

г) Теорија музике и наука о композицији. Контрапункт, fuga, канон, наука о музичким облицима и наука о инструментацији. Упуства за читање партитура и управљање музичким зборовима.

2. Као споредни обавезни предмети:

а) Свирање на клавиру. Даље усавршавање технике која је потребна добро образованом музичару за пратњу, читање партитура и т. д. Овај је предмет обавезан за све ученике сем оних, којима је клавира главни предмет.

б) Историја музике с нарочитим погледом на српску и словенску музику.

Чл. 7.

Подробнији наставни план и поделу наставног материјала прописује Управа Музичке Школе у Сомбору.

III. Управа Музичке Школе у Сомбору и наставничко особље.

Чл. 8.

Музичка Школа у Сомбору стоји под Управом Сомборске Срп. Пев. Дружине, која у одбору свом бира и поставља управитеља и наставнике школе. Председник певачке дружине, управитељ школе и благајник певачке дружине сачињавају управу школе.

Чл. 9.

Наставом у школи управља наставнички збор састављен од свију редовних наставника музичке школе, а под надзором управитеља, он сазива наставнички збор, руководи пословима

у збору и бриге се о школи у наставном погледу. Сваку неправилност управитељ школе дужан је одмах доставити Управи Музичке Школе. Управитељ има права примедбе гледе наставе према наставницима.

Чл. 10.

Управа Музичке Школе на крају сваке школске године подносиће Г. Министру Просвете и одбору Сри. Пев. Дружине у Сомбору извештај о раду у школи.

Чл. 11.

Наставници Музичке Школе могу бити редовни и хонорарни. Наставници су дужни своје предмете стално предавати по наставном плану и у оште се старати да савесним вршењем своје дужности одобравају ревност ученика и тиме подигну углед Музичкој Школи.

Чл. 12.

Наставнички збор Музичке Школе на крају сваке школске године, а према предлогу појединих наставника утврђује оцене о успеху и владању ученика.

IV. Школске уредбе.

Чл. 13.

Школска година почиње 1. септембра а завршава се 1. јула. За време школске године у школи се не држе предавања у оне дане, који су предвиђени законом и за средње школе.

Чл. 14.

У нижи одсек примају се ученици (оба пола), који су ради, било да се сасвим одаду

музици, било да се њоме баве као љубитељи, а немају још никакве основа из музике или га имају недовољно за виши одсек.

Сваки ученик ваља при пријему да испуни ове погодбе:

а) да има слуха, дакле способност за музикално образовање;

б) за клавир и виолину, да је напунио 10 година (деца, која су добро развијена, могу се и раније примати по нарочитом одобрењу директора, али ни у ком случају пре завршења осме године);

в) за соло-певање, да је мутирао и да има осим слуха и погодан орган за певање.

Чл. 15.

У виши одсек примају се ученици (оба пола), који су свршили нижи одсек или они, који положе лист из тог одсека.

Чл. 16.

Ученици Музичке Школе могу бити у исто доба и ученици ма кога другог просветног завода, али не могу учити музику приватно код учитеља, који нису наставници Музичке Школе у Сомбору.

Чл. 17.

Сваки је ученик дужан слушати, сем свога главног предмета и прописане споредне предмете, осим ако се по одобрењу наставничког збора ослободи појединих споредних предмета.

Чл. 18.

Уписнину и школарину за сваки предмет определиће Управа Музичке Школе пред почетак сваке школске године.

Ученици, који се упишу, да слушају два главна предмета, плаћају за овај други предмет половину школарине.

Редовни чланови Сомборске Срп. Пев. Дружине плаћају за један главни предмет половину школарине, а целу уписнину.

Чл. 19.

Ученици, који би хтели учити само певање у хору, плаћају уписнине (5) пет динара а половину школарине.

Редовни чланови Сомборске Срп. Пев. Дружине за овај предмет плаћају целу уписнину (5) дин. и четвртину горње школарине.

Чл. 20.

Ученицима се сви предмети, изузимајући певање у хору и историју музике, предају одвојено од ученика.

На једном часу за клавир, виолину и соло-певање може бити највише три ученика а за теорију, хорског солфеџа и вежбања може бити и више.

Чл. 21.

На крају сваке школске године полагају сви ученици испит. Испитне се оцене дају и срачунавају онако исто као и у средњим школама.

Чл. 22.

Ученици на свршетку вишега одсека полагају апсолуторијум и по положеном испиту добијају сведоџбу. Ученици, који сврше Музичку Школу у Сомбору, са најмање добрим успехом могу бити постављени за учитеља — учитељице — музике у нашим школама.

Чл. 23.

Пословник школе, распоред предмета на поједине године као и остале одредбе школске предвиђене овим правилима, прописане Управа Музичке Школе у Сомбору споразумно са наставничким збором.

Свака измена ових правила подноси се на одобрење Господину Министру Просвете.

Чл. 24.

Ова правила Музичке Школе у Сомбору ступају у живот од дана кад их Господин Министар Просвете одобри.

Музичка Школа у Сомбору може престати кад то реши Управа Сомборске Срп. Пев. Друж.

Сва имаовина те школе, покретна и непокретна, по престанку школе прелази у својину Сомборске Срп. Пев. Дружине.

У Сомбору из Одборске седнице од 22. јануара 1921. год.

Сомборска Српска Певачка Дружина.

Рајко Стричевић

тајник.

Јоца Малашевић

председник.

УРЕДБА И НАСТАВНИ ПЛАН МУЗИЧКЕ ШКОЛЕ У СОМБОРУ.

Чл. 1.

Управа Музичке Школе у Сомбору на основу чл. 7. својих правила, прописује ову Уредбу и наставни план за своју Музичку Школу.

Чл. 2.

Подела наставе.

Настава се дели: на школе за певање, инструменте и музичку теорију.

Свака школа за себе дели се на нижи и виши одсек:

По школама се учи: у нижем одсеку:

а) школе за певање: соло-певање три године;

б) школе за инструменте: клавир и сви гудачки и инструменти за дување по три године, клавир као споредан предмет две године;

в) за музичку теорију: наука о хармонији једну годину, контрапункт две године.

У вишем одсеку:

а) школе за певање: соло-певање три године;

б) школе за инструменте: сви инструменти по три године;

в) школе за музичку теорију, наука о композицији три године.

Осим ових школа постоје: школа за опште музичко и уметничко образовање и то:

школа за хорско певање и теоријске основе две године;

историја музике две године;

наука о постанку, развићу и склопу појединих музичких инструмената једну годину;

заједничка вежбања у оркестру, хору и камерној музици;

почетнички курсеви за клавир и виолину по две године.

Сви предмети деле се на главне и споредне.

Главни су предмети:

соло-певање, клавир, сви гудачки и инструменти за дување, наука о хармонији, контрапункт и композиција.

Споредни су предмети:

клавир, наука о хармонији, школа за хорско певање и теоријске основе, историја музике и наука о инструментима.

Сви споредни предмети обавезни су за све ученике сем науке о инструментима.

Из обавезних споредних предмета полаже се испит.

Чл. 3.

Управљање школом.

Школом управља Управа Музичке Школе у Сомбору и „наставнички збор“ (в. правила Музичке Школе у Сомбору: 8, 9, 10, 11, и 12). Решења наставничког збора су пуноважна, ако су у њему више од половине наставника присутни. У збору решава обична већина, у слу-

чају поделе гласова одлучује она страна, на којој је председавајући. На зборовима води се записник.

Наставнички збор одлучује о молбама ученичким, које се односе за суделовање на јавним — нешколским продукцијама. Збор одређује време испитима, као и о свима уметничким продукцијама, саопштава распоред часова, одобрава осуства ученицима и т. д.

Управитељ саопштава наредбе ученицима, испитује жалбе и предлаже искључење, он управља вежбањима, продукцијама и испитима.

У споразуму са наставником даје писмене задатке било за прелазне било за завршне испите. Председава у наставничком збору, као и у испитним комисијама.

Управитељ и наставник потписују годишње као и завршне сведошце. Управитељ води бригу о одржању свих прописа и уредаба; он води записник на зборовима и о целокупном раду школе, он води све записнике и протоколе.

Чл. 4.

Пријемни испит.

Сваки ученик може бити примљен у сваку годину ма ког предмета као редован ученик ако положи пријемни испит.

Пријемни су испити у почетку школске године.

Чл. 5.

Ученици који своје студије у школи без прекида продужавају, не плаћају при прелазу у старије године никакву уписнину (Правила чл. 18.)

Ученици, који по прекиду од године дана или дуже времена хоће своје студије да про-дуже сматрају се као нови ученици.

После назначеног рока пријемног испита може се само у изузетним случајевима пријемни испит полагасти и у том случају ученик плаћа уписницу од 20 дин.

Ученици, који се доцније упишу немају право захтевати понављање наставе, коју су они пропустили.

Ученици, који се уписују у најниже године не полажу пријемни испит.

Ученици, који хоће да ступе у коју вишу годину или виши одсек, дужни су поред главног предмета полагасти испите и из споредних предмета, који су уз дотични главни предмет обавезни.

Сви пријемни испити полагају се пред комисијом. Испитну комисију састављају управитељ и наставници дотичних предмета.

Чл. 6.

Ученици.

Ученици се по положеном пријемном испиту распоређују у одговарајуће године и дужни су за све време својих студија у школи да уредно посеђују часове из прописаних главних и споредних предмета. У извесним случајевима може ученик бити ослобођен од учења кога споредног предмета.

Ученици, који по положеном, пријемном испиту, буду примљени у виши одсек, а из споредних предмета, који су полагали уз тај главни предмет покажу недовољан успех, ду-

жни су дотични споредни предмет обавезно посеђивати.

Ако је напредак кога новог ученика тако велики, да би могао да буде приведен у старију годину, онда може дотични ученик на предлог свога наставника полагасти прелазни испит, који мора бити пре 15. јануара.

Ако за један предмет има два или више наставника, то ученици могу само у нарочито оправданом случају мењати наставника и то са пристанком оба наставника и одобрењем управитеља или по одлуци наставничког збора.

Чл. 7.

Оцењивање.

Сваки ученик се оцењује три пута годишње; свака три месеца.

Чл. 8.

Ревизија.

По свима одељењима школе врши управитељ свака три месеца ревизију, ради моралног поткрепљења наставе, и ради утврђења ученичких оцена.

Чл. 9.

Прелазни испит.

Сви ученици, који су свршили нижи одсек и треба да пређу у виши, полагају прелазни испит. Да ученик има права да полагаже овај испит, треба из главног и из споредног предмета, да има најмање добру оцену и да је уредно похађао споредне предмете и обавезна вежбања.

Ученици добијају о свом положеном испиту сведоштво, за коју полажу прописну такву.

Програм по коме се полаже прелазни испит из нижег одсека у виши, као и за пријемни испит у виши одсек, овај је:

1. за соло-певање:
 - а) интонација скала и интервала;
 - б) певање из репертоара од 12 вокалица;
 - в) певање из репертоара од шест песама или арија;
 - г) певање једне пијесе по избору ученика.
2. за клавир:
 - а) техничко вежбање;
 - б) свирање из репертоара од 12 етида разних аутора и одломци из француских свита од Баха;
 - в) читање с листа;
 - г) свирање једног става са ноте по ученичком избору;
 - д) каденце и модулације.
3. за гудачке и инструменте за дување:
 - а) техничко вежбање;
 - б) свирање из репертоара од 12 етида;
 - в) читање с листа;
 - г) извођење једног комада по своме избору.
4. за прелаз у контрапункт:
 - а) везивање и разрешавање *dur* и *moll* акорада на табли;
 - б) хармонизирање датог хорала у времену од 2 часа;
 - в) модулирање на клавиру.
5. за ступање у школу за композицију:
 - а) израда једног дуплог контрапункта октаве за три часа;

- б) хармонизирање дате мелодије са слободним контрапунктским покретима на табли;
- в) контрапунктска модулација на клавиру.

Чл. 10.

Завршни испит.

Ученици последњих година вишег одсека, који по свршеној школи хоће да добију сведоштво о положеном завршном испиту, дужни су полагати завршни испит. На овај испит пуштају се они ученици, који имају најмање добру оцену, из главног и свих обавезних споредних предмета и ако су уредно похађали обавезна вежбања. Завршни испит полаже се пред комисијом коју сачињавају: изасланик Господина Министра Просвете, наставника, а председава управитељ.

Програм по коме се полаже завршни испит (испит зрелости) јесте овај:

1. за певање.

- а) арија спрењена на четрнајст дана пред испит на памет;
- б) арија по личном избору, на памет;
- в) певање из репертоара од 10 арија и 10 песама;
- г) певање једног комада с текстом с листа;
- д) рецитовање једне по своме избору лирске или драмске песме на памет.

2. за клавир.

- а) свирање једног комада датог 14 дана пред испит;
- б) свирање једног комада по сопственом избору;

в) свирање из репертоара од дванајет етида и шест фуга;

г) читање с листа;

д) транспонирање

ђ) проширена модулација } само за ученике мушког пола.

3. за гудачке и инструменте за дување:

а) свирање једног комада датог 14 дана пред испит;

б) свирање једног већег комада по своме избору;

в) свирање из репертоара од 12 етида;

г) читање с листа;

д) свирање с листа на виоли (само за ученике мушког пола).

4. за композицију.

а) израда једнога тонскога става за оркестар, који даје директор у споразуму са наставником на четири недеље пред испит;

б) израда вокалног четворогласног става а capella по тексту, који даје директор у времену од 4 часа;

в) проширена модулација са даним мотивом на клавиру;

г) импровизована пратња датој мелодији на клавиру;

д) свирање једне клавирске пратње с листа и транспонирање исте;

ђ) свирање с листа из једне партитуре од дванајет система.

Чл. 11.

Оцене.

Оцене о ученичком успеху има пет:

5 = одлично;

4 = врло добро;

3 = добро;

2 = слабо;

1 = рђаво;

О ученичком владању три.

Ученици који из главног предмета имају оцену 5, 4, и 3, прелазе у старију годину, са оценом 2 понављају годину а са оценом 1 губе право на даље школовање.

Чл. 12.

Понављање године.

Једна година главног или споредног предмета може се поновити свега једанпут и то:

а) ако је ученик по лекарској сведодби боловао дуже од три месеца, или из других каквих оправданих узрока био спречен да сврши годину;

б) ако ученик има слабу оцену, или ако хоће својевољно да понови годину, осећајући се да физички није довољно јак, да савлада наставни план у идућој години;

Чл. 13.

Школа по могућству приређује концерте и јавне продукције за време школске године и при крају исте.

Школски ред.

Чл. 14.

Сви ученици од дана њиховог пријема подлеже свима прописима наставног и школског реда.

Чл. 15.

Ученици добијају наставу бар два пута недељно из главног предмета и из свих по

наставном плану прописаних предмета и вежбања.

Чл. 16.

Ученици, који поднесу уверење о спротном стању, а покажу одличан успех у учењу и примерно владање ослобођавају се од школарине.

Чл. 17.

Сви ученици дужни су покоравати се наредбама управитеља и наставника у школи и ван школе владати се пристојно.

Чл. 18.

Сви ученици добијају ђачки лист у који се назначава главни предмет, који ученик учи и сви споредни обавезни предмети и вежбања. У њега се уписује свака три месеца оцене о успеху и владању.

Чл. 19.

Ученици су дужни тачно и уредно долазити на часове, пратити наставу с пуном пажњом и не смеју се пре свршетка часа удаљити без дозволе наставника. По свршеном часу дужни су ученици школску зграду одмах напустити. Задржавање по ходницима стенима и т. д. није дозвољено.

Чл. 20.

У случају да на ученика не утичу опомене његовог наставника, које се односе на недовољну вредноћу или друга прекорачена школских прописа, онда се ученик кажњава:

- а) строгом опоменом наставника;
- б) укором од стране наставника;

в) писменом опоменом директоровом, која се заводи у ђачки лист;

г) укором директоровим, који се заводи у ђачки лист;

д) искључењем ученика, о чему решава наставничко веће.

О свима овим казнама извештавају се ђачки родитељи или старатељи. Једном искључен ученик не прима се више у школу.

Чл. 21.

У случају изостанка од једнога часа дужан је ученик идућег часа донети писмено извињење од родитеља или старатеља и предати га наставнику. У случају већег броја изостанака предаће ученик извињење управитељу школе.

Извињење се изостанци учињени:

а) услед болести о чему треба одмах извести школску управу;

б) непредвиђени важни случајеви, који се у извињењу морају навести;

Сваки изостанак оправдан или неоправдан заводи се у дневник и у ђачки лист. За неоправдане изостанке промениће се на ученике горе наведене казне.

Чл. 22.

На вежбања (оркестарска, хорска и камерне музике) дужни су сви ученици, којима се нареди, без поговора долазити. Ако би који ученик одбио додељени му комад или партију коју треба да изводи било у оркестру, хору или соло, на часу или јавној продукцији, таквом ће се ученику или забранити суделовање или ће бити искључен из школе.

Чл. 23.

Сви су ученици без разлике дужни да полагају испите у одређено време. Ко без оправданог у напред пријављеног разлога изостане од полагања испита, не може добити годишњу сведоцбу, а ако хоће и даље да остане ученик, мора да положи накнадни испит и да положи за испит таксу од 10 дин.

Чл. 24.

Молбе за одсуство подносиће ученици писмено са потписом родитеља или старатеља и по поткрепљењу учениковог наставника за главни предмет, одобрава наставничко веће.

Чл. 25.

Ученици, који су већ једну или више година провели у школи, дужни су у почетку сваке школске године усмено или писмено пријавити се и школарину положити.

Чл. 26.

Да би и ученички родитељи могли бити обавештени о учењу и владању ученика, дужни су ученици своје ђачке листове подносити родитељима на увиђај и потпис.

Чл. 27.

Приређивање својих концерата, ученицима је забрањено. Само ученицима из вишег одека може бити дозвољено какво јавно суделовање за шта они морају поднети писмену молбу, а директор исто суделовање одобрава или забрањује. Концертирање као и свирање по оркестрима без дозволе директора повлачи искљу-

чење из школе. Директорова дозвола за суделовање и свирање у оркестру отпашће, ако се осети да је ученик услед тога пропустио у настави и неуредно посеђује школске часове и вежбања.

Чл. 28.

Ученици не смеју између себе оснивати никаква удружења ни подuzeћа без дозволе школске власти.

Чл. 29.

Ученици су дужни за учење имати своје инструменте; музикалне књиге и остала учила дужни су сами набављати. Од овога се изузимају ученици, који уче: клавир, виолу, чело, контрабас. Ове инструменте на часовима ставља школа на расположење. Ученици, који свирају виолу, чело, и бас, морају донети своја гудала.

Чл. 30.

При јавним продукцијама ученицима није дозвољено одазивати се изазивању публике.

У Сомбору из Одборске седнице од 22. јануара 1921.

Музичка Школа у Сомбору.

Рајко Стричевић

тајник.

Јоца Лаловић

председник.

МИНИСТАРСТВО ПРОСВЕТЕ

Краљевства Срба, Хрвата и Словенаца

Уметничко Одељење

У. Бр. 369.

8. априла 1921. године
у Београду.

УПРАВИ СРПСКЕ ПЕВАЧКЕ ДРУЖИНЕ

СОМБОР.

Уметничко Одељење Министарства Просвете прегледало је правила Музичке Школе у Сомбору и нашло да одговарају принципима једне добро уређене музичке школе, да су квалификације наставника потпуне и ученици у довољном броју. Услед тога, Министарство Просвете одобрава поменута правила, с тим да ће школи доделити и извесну помоћ.

По наредби Министра Просвете

Начелник Уметничког Одељења:

Бр. Нушић.